Ա. ԿԻՒԶԵԼԵԱՆԻ «ԿԸ ԽՕՍԻՆ ՆԱՄԿՆԵՐԸ» ՀԱՏՈՐԻ ՅԱՐԱՔԱԲԱՆԸ

Posted on June 4, 2015 by Keghart

Category: Opinions

Թորոս Թորանեան, Պէյրութ, 2014

Ասատուր Կիւզելեանը համախմբելով նամակագրութիւնը ընդմէջ իր ուսուցիչ Սիմոն Սիմոնեանի եւ իր բարեկամ Վահրամ Մավեանի, այս անգամ հրապարակ կու գայ այս նամականի-հատորով, որ այնքան խօսուն է իր ժամանակի վիճակագրութեամբ:

Որքան ալ գիտութիւնն ու ժամանակակից ճարտարագիտութիւնը արշաւի ելլեն տպագիր գիրքի դէմ, դարձեալ ու դարձեալ տպագիր գիրքը վերադաս պիտի մնայ համակարգչային աշխարհէն:

Անկեղծութեամբ գրուած նամակը ժամանակի հարազատ արտացոլումը եւ միաժամանակ թարգմանն է հոգեկան իրաւ կացութիւններու:

Ինծի վիճակուեցաւ գրել բարեկամիս՝ Ասատուր Կիւզելեանի տասնամեակներու վրայ երկարող այս նամականի-հատորին յառաջաբանը:

Թորոս Թորանեան, Պէյրութ, 2014

Ասատուր Կիւզելեանը համախմբելով նամակագրութիւնը ընդմէջ իր ուսուցիչ Սիմոն Սիմոնեանի եւ իր բարեկամ Վահրամ Մավեանի, այս անգամ հրապարակ կու գայ այս նամականի-հատորով, որ այնքան խօսուն է իր ժամանակի վիճակագրութեամբ:

Որքան ալ գիտութիւնն ու ժամանակակից ճարտարագիտութիւնը արշաւի ելլեն տպագիր գիրքի դէմ, դարձեալ ու դարձեալ տպագիր գիրքը վերադաս պիտի մնայ համակարգչային աշխարհէն:

Անկեղծութեամբ գրուած նամակը ժամանակի հարազատ արտացոլումը եւ միաժամանակ թարգմանն է հոգեկան իրաւ կացութիւններու:

Ինծի վիճակուեցաւ գրել բարեկամիս՝ Ասատուր Կիւզելեանի տասնամեակներու վրայ երկարող այս նամականի-հատորին յառաջաբանը:

Որպէսզի կարենայի վկայակոչի խօսք ըսել այս հատորի երեք հերոսներուն՝ Ասատուր Կիւզելեանին, Սիմոն Սիմոնեանին եւ Վահրամ Մավեանին մասին, Սիմոնեանի կրտսեր որդւոյն՝ Սասունին հետ այցելութիւն մը տուի ուսուցիչիս՝ Սիմոն Սիմոնեանի եւ գրական բարեկամիս՝ Վահրամ Մավեանի դամբարաններուն, մոմերու բոցկլտացող լոյսով ու խունկի բուրմունքով երկխօսելու անոնց հետ Պուրճ Համուտի հայոց գերեզմանատան մէջ:

Մեր երկխօսութիւնը լուռ ու թաքուն չէր, հակառակը՝ յստակ էր ու լսելի: Պատահական անցորդները պահ մը զարմանքով կը յամենային, փորձելով լսել այդ զրոյցը, որ տեղ-տեղ յիշատակներու բոցավառ քուրայէն բխելով՝ պոռթկումի կը հասնէր:

Ձրուցակիցս եռամեծ ուսուցիչս՝ Սիմոն Սիմոնեանն էր, որ Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ սերունդներ կրցաւ պատրաստել՝ զանոնք բոլորը զինելով ազգային ոգիով: Ինք ազգային արմատներու ծնունդ, այդ արմատներուն կառչիլ կը պատգամէր, որպէսզի կանգ չառներ մեծագործ Խորենացիին պատմութիւնը:

Անդիի դէմէն խօսակիցս մեր սփիւռքեան գոյավիճակը գրականութիւն բերող Վահրամ Մավեանն էր, որուն մեկնումով մեր երկխօ սութիւնը կիսատ մնացած էր...:

Այս յառաջաբանը գրելու համար ես ուրիշ պարտաւորութիւն մը եւս ունէի՝ պէտք էր մինչեւ վերջին տողը ծանօթանայի գրագէտ Կիւզելեանի, արձակագիր Վահրամ Մավեանի եւ ողջ հայոց պատմու թիւնը խուզարկած ու վերլուծած վիպագիր Սիմոն Սիմոնեանի նամակներուն:

Անշուշտ կարդացի:

Ամբողջ աշխարհ մը կը պարզէին այդ նամակները: Կարծես ուրիշ ժամանակներու պատկանող անկեղծութեան աղբիւր մը կը գլգլար տողերուն ընդմէջէն՝ թարմ մանուշակներով զարդարուն, անթաքոյց սէր ցոլացնելով եւ իմաստ տալով բարեկամութիւն բառին:

Սիմոնեան ուսուցիչին ուղղուած Կիւզելեանին խօսքերը աշակերտի իրաւ զեղումներ էին, իսկ կեանքին մէջ մօտիկ բարեկամութեան վերածուեցաւ աշակերտական կապը: Իսկ Կիւզելեանի խօսքերը Մավեանի նկատմամբ՝ իրաւ բարեկամի ապրումներ:

Միւս կողմէ Սիմոնեանին կեցուածքը միշտ հայրական էր ու զգաստութեան հրաւիրող:

Իսկ Մավեանին աւաչը ապրիլ շարունակող Սփիռքի մասին հեռու էր դամբանական ըլլալէ՝ մեր կեանքի ցաւոտ վէրքին առկայութեամբ:

Երեք հայեր, սփիւռքեան լայնարձակ հորիզոնները չափած, Սփիռքը լաւ ճանչցած հայեր, իրենց նամակներով վկայութիւններ կու տան իրենց ժամանակի մասին:

Դուն ալ կարդա այս նամակները, սիրելի ընթերցող, որպէսզի ապրիս ու վերապրիս մեր կեանքի ժամանակը: